

Declarația comună a CNMT și a PPMT

10. 1. 2014.

Declarația comună a Consiliului Național Maghiar din Transilvania (CNMT) și a Partidului Popular Maghiar din Transilvania (PPMT)

Luarea de poziții a autorităților române împotriva lui Tókéş László este de fapt o erupție agresivă a sentimentelor naționale negative generate de promisiunile neîndeplinite.

A trecut deja aproape o lună de la încheierea celei de-a XXIV-a ediții a Universității de Vară de la Bálványos, dar războiul verbal antimaghiar declanșat de cercurile politice de la București cu pretextul discursului rostit acolo de către Tókéş László pare să nu se încheie. Deși deputatul în Parlamentul European, ales de maghiarii din Transilvania, a lansat – încă o dată de când a declanșat schimbarea de regim din România prin demolarea zidului tăcerii – doar ideea că Ungaria ar trebui să-și asume rolul de stat-garant în privința comunității naționale maghiare din Transilvania.

La început am sperat că șirul de declarații, care se supralicitau succesiv, a fost inspirat exclusiv de considerente de politică actuală și că nu merită să ne pierdem vremea cu formularea unui răspuns. Căci ne-am obișnuit deja cu faptul că Bucureștiul joacă de obicei în acele momente cartea maghiară în care vrea să distragă atenția de la anumite măsuri nepopulare de politică internă. Fiindcă din punct de vedere politic este aparent mai util – știind că aceste calcule s-au adevărit de fiecare dată – ca cineva să adopte o poziție intransigentă în ceea ce privește evitarea pericolului maghiar, decât să explice consecințele noului acord cu Fondul Monetar Internațional. Deoarece în urma acestuia ne putem aștepta la măsuri de austeritate, la scăderea salariilor, la disponibilizări și la sărăcirea populației.

Din păcate, acordând mai multă atenție acestor luări de cuvânt care se supralicitau succesiv – și afirmau că Transilvania este pământ strămoșesc român „plătit cu sânge” sau că suveranitatea României este periclitată de maghiari –, ne-am dat seama foarte repede că este vorba de mai mult. De fapt, războiul declarațiilor ne-a oferit o imagine elocventă a concepției Bucureștiului cu privire la statul național unitar și omogen.

Prin solicitarea statutului de stat-garant, Tókéş László nu a făcut altceva decât să propună aplicarea unui model european consacrat cu scopul consolidării stabilității zonei în care trăim. Autonomia Tirolului de Sud este un exemplu grăitor: asimilarea forțată și negarea autonomiei generează confuzii, tensiuni și lipsă de încredere. Însă autonomia teritorială realizată cu asistența Austriei ca stat-garant a condus nu numai la stabilitate, ci a constituit atât fundamentul păcii dintre națiunile care trăiesc în provincia respectivă, cât și cel al bunăstării și securității sociale.

Este un lucru firesc că, având experiența celor nouăzeci de ani de până acum, maghiarii din Transilvania se adresează țării-mamă. Pentru că în timp ce Austria, beneficiind în calitate de stat-garant de sprijin din partea forurilor internaționale, a reușit să convingă Italia să-și țină promisiunile, în lipsa unui instrument diplomatic similar noi nu am reușit să obținem din partea niciunui guvern român de până acum nici respectarea punctelor referitoare la autodeterminarea națională internă, cuprinse în Declarația de la Alba Iulia – documentul care constituie fundamentul

României de astăzi – și nici respectarea principiilor wilsoniene referitoare la autoadministrarea comunităților naționale, pentru care România s-a angajat cu ocazia semnării Tratatului de la Versailles.

Având în vedere aceste fundamente principiale, Tókéş László a luat cuvântul de mai multe ori în Parlamentul European pentru apărarea drepturilor românilor din Valea Timocului și a celor din Ucraina, susținând din motive similare și apropierea Republicii Moldova de Europa.

Dar am putea da un exemplu și mai concret: înainte începerii tratatelor de aderare cu Serbia, România – de altfel, într-o manieră lăudabilă – făcând aluzie la posibilitatea de a-și exercita dreptul de veto, a reușit să încheie în decurs de câteva zile un acord bilateral cu țara vecină în privința protecției minorităților naționale. O problemă conexă, dar separată este faptul că anumite clauze ale acordului sunt secrete încă și astăzi. Oare de ce?

Răspunsul este la îndemână: guvernul român practică standarde duble și nu dorește să accepte posibilitatea ca un alt stat să adopte aceeași atitudine pe care a luat-o Bucureștiul cu câteva luni în urmă cu scopul apărării comunităților naționale românești din afara granițelor țării.

În situația dată problema principală nu o constituie retragerea – la propunerea premierului României a – distincției statale pe care a primit-o Tókéş László, deși este indubitabil că inițiativa, în afară de implicațiile de politică actuală – adică de generarea unei uri „utile” împotriva maghiarilor –, este un exemplu elocvent al incapacității de a prelucra păcatele comunismului. Are cineva cu adevărat intenția de a retrage distincția? Este la urma urmei treaba persoanelor respective. Un asemenea gest necugetat califică însă statul român și conducătorii acestuia. Chiar dacă i se va retrage distincția, Tókéş László nu va valora mai puțin, ci va rămâne aceeași personalitate care a scris istorie în Europa Centrală și de Est, alături de Lech Wałęsa sau Václav Havel. Adevărata întrebare este dacă actualul guvern român este dispus să respecte promisiunile referitoare la autonomie pe care le-au făcut predecesorii săi.

Dezideratul formulat de maghiarii transilvăneni de a dobândi autonomie sub formă integrată – cuprinzând autonomia teritorială a Ținutului Secuiesc și statutul special al regiunii Partium – este expresia năzuinței de a trăi o viață cu valoare deplină. România nu se poate numi stat democratic în condițiile în care un discurs politic ce propune o soluție viabilă pe continentul european provoacă o adevărată isterie antimaghiară în cercurile guvernamentale.

Isteria naționalistă, mascată sub forma discursului patriotic, care a fost declanșată împotriva lui Tókéş László este de fapt o manifestare a conștiinței împovărate a cercurilor politice românești: o erupție agresivă a sentimentelor naționale negative, generate de promisiunile neîndeplinite. Dar dacă acest spirit al sentimentelor naționale negative se dezlănțuie la un moment dat, nu mai poate fi oprit și îndemnat să se reîntoarcă în sticla din care scăpase. Iar victima va fi nu doar viitorul maghiarilor din Ardeal, ci și viitorul european al întregii țări.

Din această cauză o spunem împreună cu personalitățile publice române care au adoptat un ton cumpătat în această problemă, căci există și asemenea cazuri, că dialogul curajos și sincer, tonul moderat și înțelepciunea ne pot conduce către o posibilă soluție.

În fine, respingem cu hotărâre toate atacurile josnice la care a fost supus în ultimele săptămâni Tókéş László – președintele Consiliului Național Maghiar din Transilvania și patronul Partidului Popular Maghiar din Transilvania – ca urmare a poziției luate în problema maghiară. În plus, în conformitate cu propunerea făcută în mai multe rânduri de către liderul nostru, solicităm instituționalizarea dialogului referitor la reconcilierea româno-maghiară.

Sándor Krisztina, președintele executiv al CNMT

Toró T. Tibor, președintele PPMT

